

Postadres:

Pieterskerkhof 17, 3512 JR Utrecht

E-mail: info@aco-utrecht.nl

Telefoon: 06-30 32 92 31

www.aco-utrecht.nl

Utrecht: stad van en voor echt iedereen!

Verslag van het symposium op 12 december 2018 van 15.00 tot 18.00 uur

Volgens een recente bevolkingsprognose van gemeente Utrecht¹ stijgt het aantal bewoners van 55 jaar en ouder (55-plus) van 64.293 in 2017 naar 99.134 personen in 2040. Dat is een toename van 58%, terwijl het aantal 55-minners met 18% groeit. Ook in Utrecht krijgen we dus te maken met vergrijzing. Vraag is hoe de stad hierop is voorbereid?

Na een goedbezochte rondleiding in DomUnder, aangeboden door ACO stroomden de genodigden vanaf 14.30 uur binnen in de Torenzaal van het UCK. Met een kopje koffie of thee in de hand werden vele contacten gelegd.

15.00 uur: Welkom door Jaap Zwart, voorzitter Adviescommissie Ouderenbeleid.

Hij dankt COSBO en MNU (Maatschappelijk Netwerk Utrecht) voor de samenwerking en wenst iedereen een leerzame middag.

De heer Zwart geeft het woord aan Els Leicher, de dagvoorzitter van dit symposium.

Els vraagt de zaal hoeveel medewerkers van de gemeente Utrecht in de zaal zitten (3), hoeveel van de woningcorporaties (1), hoeveel vertegenwoordigers van ouderenorganisaties in Utrecht (10) en hoeveel raadsleden (4). In totaal zijn er 75 deelnemers.

15.10 uur: 'Ouderen tellen mee?', toelichting Marianne Coopmans van de ACO.

Zij geeft een overzicht van de groei van het aantal 55-plussers in Utrecht tot 2040. (Zie ook bijlage).

15.20 uur: 'Wat zegt de Utrechtse coalitie over een stad voor iedereen?', door Martina van den Dool, directeur van COSBO Stad Utrecht.

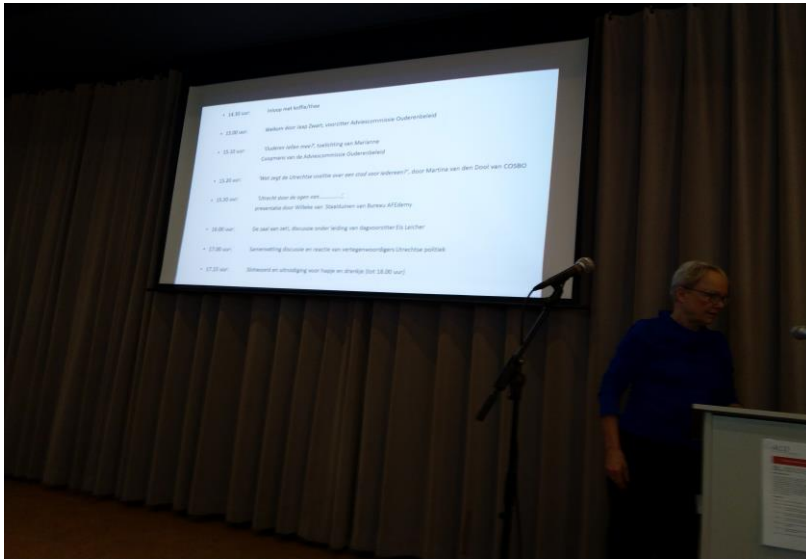
Het COSBO praat liever over een 'inclusieve stad' voor alle leeftijden. Conclusie: er gebeurt al heel veel in Utrecht, maar we zijn er nog lang niet.

15.30 uur: 'Utrecht door de ogen van....', presentatie door Willeke van Stalduinen, onderzoekster van Bureau AFEdemy.

Onderzoekster beschrijft de voorwaarden voor een leeftijdsvriendelijke omgeving (stad en wijk), zoals die zijn geformuleerd door de WHO (World Health Organization). Het gaat

¹ Uit 'Een leven lang wonen in Utrecht, een analyse van vraag en aanbod van wonen voor 55-plussers', gemeente Utrecht, april 2018

bijvoorbeeld om bewoonbare en bezoekbare woningen, een goed onderhouden openbare ruimte, en toegankelijk en betaalbaar openbaar vervoer. Samen met twee leden van de ACO heeft mw. Van Staalduinen de wijken Overvecht en Oost bekeken op kenmerken van een leeftijdsvriendelijke wijk. Veel zaken gaan goed, zoals de Buurtmobiel, maar er valt ook nog veel te verbeteren. Genoemd werden vooral de fietsoverlast, het ontbreken van bankjes en onveilige oversteekplaatsen.

dagvoorzitter Els Leicher laat het programma zien

16.00 uur: De zaal aan zet!, discussie onder leiding van dagvoorzitter Els Leicher aan de hand van stellingen.

Stelling 1: Fysieke omgeving

Wijkbewoners kunnen zelf ook werk maken van een goed toegankelijke en veilige openbare ruimte. Denk aan veilige zebrapaden, voldoende bankjes en toiletten, signalering enzovoorts. Inventariseer samen knelpunten en obstakels, en geef ze door aan de gemeente of het Solgu.

Er is veel (h)erkenning in de zaal. Als belangrijkste obstakels worden genoemd: boomwortels, fietsenoverlast, gevaarlijke kruisingen zonder stoplichten. Hoe krijgen we verbeteringen voor elkaar, is de vraag.

Suggestie is om de vroegere 'wijkschouw' of – beter gezegd – de buurtschouw weer in het leven te roepen. Niet weg bezuinigen zoals in Dichterswijk is gebeurd, maar bewoners (met rollator of kinderwagen) actief uitnodigen voor een schouw in buurt of wijk, zo wordt de gemeente gevraagd. Het Solgu wijst op een bestaande methode om een wijkschouw te organiseren, te vinden via:

<http://www.batutrecht.nl/download/Instructie%20voor%20het%20organiseren%20van%20een%20schouw.pdf> . Een apart knelpunt is de oprukkende trend van 'shared space'.

Mensen mijden de Binnenstad, met name het Domplein en de Oude Gracht, waar voetgangers en fietsers op drukke dagen dwars door elkaar krioelen. Een deelnemer uit de zaal: "Het is een survival of the fittest". Volgens een raadslid van GroenLinks is het verkeersontwerp hier zo ingericht dat het mensen dwingt om rekening te houden met elkaar. Maar volgens de zaal werkt dit concept niet, omdat mensen zich er niet naar gedragen. GL geeft aan dat voetgangers wellicht weer meer voorrang moeten krijgen boven fietsers, in plaats van omgekeerd zoals het nu is.

Conclusie van de gespreksleider: er is veel behoefte aan de terugkomst van de wijk/buurtschouw. Daarnaast is een integrale aanpak van het verkeer noodzakelijk.

Stelling 2: *vele 55-plussers willen verhuizen/doorstromen naar een kleinere, levensloopbestendige woning. Maar dat lukt maar moeilijk.*

Een raadslid van Student & Starter is van mening dat huisvesting niet alleen voor ouderen een probleem is maar ook voor studenten. Een combinatie oud/jong zou een mooie oplossing

kunnen zijn. GroenLinks voegt toe dat flexibel bouwen hiervoor een oplossing is. Ander knelpunt is een groot tekort aan betaalbare en toegankelijke woningen, vooral in de eigen wijk. Mensen willen doorstromen naar een andere, toegankelijke woning in de wijk waar ze al jarenlang wonen en hun sociale netwerk hebben. Maar in die wijk is te weinig aanbod en het aanbod voldoet niet. Mitros krijgt de vraag waarom doorstroming onvoldoende van de grond komt. Antwoord: Mitros probeert doorstroming op drie manieren te bevorderen: met de verhuisadviseur, een kortingsregeling en de voorrangsregeling. De wens is om in nieuwbouw zo veel mogelijk toegankelijke woningen te bouwen. Vraag aan Mitros: waarom staan er zoveel woningen van Mitros te koop? Antwoord: met de verkoop van woningen financieren we renovatie en nieuwbouw. Suggesties die worden gedaan om het woningtekort aan te pakken:

- de verdeling van levensloopbestendige woningen in de stad is scheef; de meeste staan in Overvecht
- maak regelgeving soepeler zodat ouderen met een groot huis makkelijker studenten in huis kunnen en mogen nemen
- bevorder de bouw van groepswooningen met een gemeenschappelijke ruimte zodat mensen elkaar waar nodig en mogelijk kunnen ondersteunen, ook in de sociale woningbouw.

Conclusie: er is een grote vraag naar betaalbare en toegankelijke woningen op wijk- en buurtniveau.

*de
deelnemers
luisteren
aandachtig*

Stelling 3: Sociale omgeving

Elkaar ontmoeten is geen taak van de gemeente maar moeten burgers zelf regelen. De gemeente dient hiervoor wel (fysieke) ruimte te bieden. Elke wijk heeft recht op twee ontmoetingsplekken.

De reacties op deze stelling zijn verschillend. In sommige wijken, bijvoorbeeld Wijk C, is er grote behoefte aan een ontmoetingsplaats; in andere wijken, zoals Overvecht wordt de Buurtkamer met sluiting bedreigd. Maar is een buurtcentrum nodig? Mensen treffen elkaar tegenwoordig ook bij de Hema, Ikea, de bibliotheek en zelfs het tuincentrum. Ondernemers kunnen hier ook een rol spelen. Daarnaast is facilitering door de gemeente nodig. Ouderen moeten zelf ook actief zijn. Maar: ouderen met een migratieachtergrond hebben die

zelfredzaamheid niet. Zij hebben een steuntje in de rug nodig. Zij hebben bovendien een achterstand in financiën, gezondheid en informatie.

Volgens het raadslid van CDA is buurtgericht werken belangrijk. Hier ligt een rol voor de gemeente én voor bewoners. Er moeten voldoende fysieke ontmoetingsplekken in de buurt zijn, die tevens multifunctioneel zijn. Ook behoud van winkels in de buurt is van belang. Andere belangrijke factoren die worden genoemd om elkaar te (kunnen) ontmoeten zijn: goed bereikbaar, toegankelijk en betaalbaar OV, (iemand pleit voor gratis OV) ervoor zorgen dat mensen door elkaar heen wonen (geen segregatie), veilige oversteekplaatsen en "zoek ouderen in hun eigen omgeving op!".

Conclusie: er moeten in elke wijk/buurt ontmoetingsruimten zijn/komen; dat kan ook een informele ruimte zijn.

Slotreacties van de aanwezige raadsleden

Groen Links/Fred Dekkers: we nemen gratis OV voor ouderen niét mee. Voor de mensen die een U-Pas hebben wordt er regelmatig iets geregeld. Wel ziet GL als opdracht om gemengde woonvormen te stimuleren en hiervoor investeerders warm te maken. Wij zullen dit punt concreet inbrengen bij de behandeling van de nieuwe Woonvisie.

CDA/Jantine Zwinkels: mijn aandacht gaat uit naar het verhaal over 'shared space'; daar ben ik van geschrokken; dat is dus een gedeelde zorg. Ook doorstroming naar een kleinere woning kan op mijn aandacht rekenen (de raad heeft daar een rapport over gekregen). Ook moeten de adviezen uit wijkschouwen uitgevoerd worden en er moet meer buurtgericht gewerkt worden, misschien wel als nieuwe vorm van participatie.

D66/Corine van Dun: wil stimuleren dat er meer collectieve woonvormen komen en faciliteren dat er 'natuurlijke ontmoetingsplekken' ontstaan.

Student & Starter/Eva Oosters: wil uitzoeken hoe de gemeente meer gecombineerde woonvormen voor jong en oud kan realiseren; daarnaast moeten er meer fietsenstallingen in de stad komen om te voorkomen dat fietsers in de openbare ruimte stallen vanwege te volle stallingen.

Slotwoord Jaap Zwart

De voorzitter van de ACO benadrukt het belang van Utrecht als inclusieve stad, waar jong en oud elkaar nodig hebben. De stad groeit met bijna 40.000 55-plussers in de komende 20 jaar en de vraag is hoe we daarmee moeten omgaan. Hopelijk zijn we ons hiervan meer bewust geworden. Hij bedankt tenslotte alle aanwezigen, sprekers en de raadsleden.

*ACO-voorzitter Jaap Zwart bedankt
Martina van den Dool van COSBO
Stad Utrecht*